

2015 års ekonomiska vårproposition

Till finansutskottet

Finansutskottet beslutade den 21 april att ge bl.a. miljö- och jordbruksutskottet tillfälle att senast den 26 maj 2015 yttra sig över proposition 2014/15:100 2015 års ekonomiska vårproposition samt de motioner som väckts med anledning av propositionen, i de delar som rör respektive utskotts beredningsområde.

Miljö- och jordbruksutskottet har beslutat att yttra sig över propositionen och partimotionerna 2014/15:3087 (FP), 2014/15:3088 (M), 2014/15:3090 (SD), 2014/15:3091 (C) och 2014/15:3092 (KD) i berörda delar.

Miljö- och jordbruksutskottet anser att finansutskottet bör tillstyrka regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken och avstyrka motionerna i berörda delar.

I yttrandet finns fem avvikande meningar (M, SD, C, FP, KD).

Utskottets överväganden

I detta yttrande behandlar utskottet 2015 års ekonomiska vårproposition i de delar som rör utskottets beredningsområde. Behandlingen begränsar sig därmed till regeringens förslag och bedömningar när det gäller riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

Fem motioner har väckts med anledning av propositionen. Även dessa behandlas i motsvarande delar.

Propositionen

Regeringen anför att samhället måste utvecklas på ett sätt som är socialt och ekologiskt hållbart och att tillväxten måste fördelas rättvist. Detta är vår tids ödesfrågor, men också frågor där Sverige har goda möjligheter att ligga i framkant. Sveriges ambitioner på klimatområdet – den yttersta förutsättningen för en långsiktigt god levnadsstandard – har de senaste åren hållits tillbaka. Stödet för att värna den biologiska mångfalden ska stärkas väsentligt. Det ska bli mer lönsamt att välja klimatvänliga lösningar både som producent och som konsument, och svårare och dyrare att välja det som förstör vår gemensamma miljö. Klimatinvesteringar ska stödjas, både lokalt och globalt. De offentliga klimatinvesteringarna ska öka. Avgörande steg mot att nå miljökvalitetsmålen ska tas.

Klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Om temperaturen fortsätter att stiga i den takt som forskarna ser och förutspår kommer det att leda till mycket allvarliga konsekvenser för livet på jorden. Det krävs ett sammanhållet globalt och nationellt politiskt arbete för att säkra en god miljö även i framtiden. Klimatförändringarnas effekter påverkar alla länder, men fattiga och sårbara länder som inte har resurser att anpassa sig till förändringarna drabbas särskilt hårt. Alla länder måste ställa om till ett hållbart samhälle med låga utsläpp och hög motståndskraft mot klimatförändringarnas effekter. Sverige ska vara ett föregångsland i detta avseende.

Regeringen anser att ett nytt klimatavtal under FN är avgörande för det internationella klimatarbetet. Avtalet bör vägledas av vetenskapen och omfatta utsläppsåtaganden som över tid kan begränsa den globala uppvärmningen så långt under två grader som möjligt. För att möjliggöra detta behövs ökade ambitionsnivåer för utsläppsminskningar samt nya och förstärkta initiativ i alla världens länder och bland centrala aktörer, inklusive inom Sverige och EU. Stärkta allianser och samarbeten behövs för ett ambitiöst avtal. Framsteg behövs både avseende utsläppsminskningar och klimatanpassning. Klimatfinansiering kommer att bli en av flera avgörande frågor för om världen kan enas om ett nytt klimatavtal vid FN:s klimatkonferens i Paris den 30 november–11 december 2015.

Motionerna

Investeringar för att bygga Sverige m.m.

I partimotion 2014/15:3087 av Jan Björklund m.fl. (FP) anförs att jordbruket ska i likhet med andra sektorer bära sina egna miljö- och klimatkostnader, men också ersättas för kollektiva nyttigheter som naturvård samt bevarande av den biologiska mångfalden. Att öppna marknader för handel stimulerar livsmedelsproduktionen och en effektiv användning av åkermark. EU:s jordbrukspolitik behöver reformeras i grunden. Jordbruksstödet, utom landsbygdsstödet, ska avvecklas så snart som möjligt liksom EU:s handelshinder mot omvärlden. Samtliga direktstöd och marknadsregleringar ska fasas ut så snart som möjligt – i stället behövs ökade satsningar på landskapsvård, miljöskydd och bevarad biologisk mångfald.

Ett hållbart jord- och skogsbruk är enligt motionen en del av lösningen på dagens miljöutmaningar. Redan med den nuvarande tekniken skulle jord- och skogsbruket kunna vara självförsörjande på hållbar energi. Det finns goda möjligheter att förbättra avkastningen på ett miljövänligt sätt genom att anpassa växtsorter, brukningsmetoder och näringsämnen efter lokala förhållanden. Ett kretslopp där näringen går från jord till bord och sedan tillbaka till jorden är avgörande för en hållbar livsmedelsförsörjning.

Folkpartiet anser att Sverige ska driva på för att stärka djurskyddet i hela Europa. Utvecklingen av antibiotikaresistens hotar folkhälsan. Sverige ska arbeta i EU och globalt för en ansvarsfull antibiotikaanvändning, både bland människor och på djur, baserad på medicinska bedömningar.

Motionärerna anser att den svenska skogspolitiken ska vila på två jämställda mål, produktionsmålet och miljömålet. Skogens potential inom förnybara material, kemiska produkter, textilier och energiproduktion ska tillvaratas. Miljöhänsynen inom skogsbruket måste öka.

Kemikalielagstiftningen bör enligt motionärerna utgå från försiktighetsprincipen. Den europeiska kemikalielagstiftningen behöver skärpas och särskild hänsyn tas till barns och ungas känslighet samt till den samlade effekten när flera olika kemikalier samverkar. Tillsynen behöver förbättras och sanktionerna skärpas. Avfallens miljöpåverkan ska minskas genom fungerande återanvändning och återbruk. Avfallspolitiken måste förebygga och förhindra att tungmetaller, läkemedelsrester och andra farliga ämnen sprids i naturen.

Enligt partimotion 2014/15:3090 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) är ett livskraftigt svenskt jordbruk inte bara en förutsättning för den inhemska livsmedelsproduktionen utan även en grundpelare för vår svenska livsmedelsindustri. En oroväckande tendens är att Sveriges självförsörjningsgrad, alltså värdet på de livsmedel vi producerar själva i relation till den totala mängden konsumerade livsmedel, är inne i en fallande trend och nu är under 50 procent.

Motionärerna motsätter sig alla nya förslag om skatter och regler som ytterligare försämrar förutsättningarna för att bedriva ett konkurrenskraftigt svenskt jordbruk. Beteslagstiftningen bör moderniseras. En annan aktuell

fråga är EU:s vattendirektiv, som innebär att betydande arealer produktiv jordbruksmark utmed vattendrag riskerar att tas ur produktion och ersättas med våtmarker och skyddszoner. Vattenmyndigheterna vill också skapa en kontrollapparat som ska peka ut åtgärder och kontrollera svenska lantbrukare till en kostnad på cirka en halv miljard kronor, en kostnad som sannolikt den enskilde bonden får stå för. Dessa åtgärder syftar till att minska näringsläckaget till omgivande vattendrag och kan ha en viss betydelse ur miljösynpunkt när det gäller att uppnå en bättre vatten- och havsmiljö. För den enskilde kan det orsaka orimliga kostnader inom en alltför snäv tidsram.

Att Sverige har mycket välskötta skogar beror enligt motionärerna på att vi har engagerade, kunniga och arbetsamma skogsägare. Skogsägarens ställning bör stärkas gentemot andra näringsidkare som ibland missbrukar allemansrätten. Skogspolitiken bör omfatta åtgärder för att stimulera en ökad skogsrojning och minskad byråkrati i skogen, t.ex. genom en ökad möjlighet till dispens för dikning. Den bästa skogspolitiken uppnås genom frivillighet och kunskap snarare än genom detaljstyrande lagar och regleringar. Ett nationellt skogsprogram bör arbetas fram gemensamt med skogsnäringen med en långsiktig och tydlig framtidsstrategi där skogens mål, miljö och produktion har fortsatt lika stor vikt.

Motionärerna lägger fram förslag som de anser underlättar för kommuner att upphandla livsmedel lokalt, vilket stärker de lokala bönderna och livsmedelsföretagen. De anför att Sverige kanske har världens mest ambitiösa djurskydd men att det också är viktigt att det finns rimliga förutsättningar för att kunna upprätthålla djurskyddet utan att vår livsmedelsproduktion slås ut. Sveriges produktion av kött, mjölk och proteingrödor bör kunna öka. Sverige behöver därför anta en långsiktig svensk livsmedelsstrategi samt sätta upp mål för självförsörjning av livsmedel. För att underlätta för småskaliga matproducenter är det viktigt med regelförenklingar och mindre krångel.

Enligt partimotion 2014/15:3091 av Annie Lööf m.fl. (C) är staden och landsbygden beroende av varandra. Med skogens resurser tillverkas hus, möbler och drivmedel, med malmen och mineralerna skapas förutsättningar för stålkonstruktioner och tillverkningen av såväl elbilar som mobiltelefoner. Med solkraft, vattenkraft och vindkraft skapas vår framtida energi, för att inte tala om den mat och dryck som landsbygden producerar. Ett av de största hindren för att utveckla attraktiva boendemiljöer på landsbygden är strandskyddet. Det finns delar av vårt land där restriktivitet är klokt vad gäller strandnära nybyggnation. I områden som präglas av en hög exploateringsgrad ska allmänhetens tillgång till stränder för friluftsliv och rekreation värnas. Sverige har dock tillgång till tusentals mil av obebyggda stränder. Strandskyddet behöver förändras. Alliansens arbete med länsstyrelsernas handläggningstider har gett resultat. Men precis som med regelförenklingsarbetet kan mer göras för att förkorta handläggningstiderna ytterligare, i synnerhet de kommunala.

Den svenska mat- och dryckesproduktionen är betydelsefull för ekonomin i allmänhet och besöksnäringen i synnerhet. Den skapar jobb i producentledet och utgör också grund för restaurangnäringen, den näring som anställer störst

andel ungdomar och där många nyanlända driver företag. Den bidrar även till inhemsk och utländsk turism. Ett sätt att minska regelkrånglet för denna näring, så att den kan fortsätta att skapa jobb, är att tillåta gårdsförsäljning.

Motionärerna anför att de gröna näringarna är viktiga för hela Sveriges växtkraft. De producerar klimatsmart energi, högklassiga livsmedel och råvaror, öppna landskap samt jobb och tillväxt i hela landet, i såväl den egna som kringliggande branscher. De gröna näringarnas konkurrenskraft måste stärkas och produktionen öka. Svenska livsmedelsproducenter är världsledande på djurhälsa, har en restriktiv användning av antibiotika i djurhållningen och producerar mat på ett klimatsmart sätt. Betande djur ger även öppna landskap och stärker den biologiska mångfalden. Detta är exempel på kollektiva nyttigheter som är värda att försvara. Vi har goda förutsättningar att öka produktionen av såväl livsmedel som spannmål i vårt land, men de gröna näringarna står också inför betydande utmaningar. Svenska bönder konkurrerar på en marknad där producenter i andra länder inte möter lika höga krav på djurskydd och miljöhänsyn, har ett allmänt lägre kostnadsläge och där exempelvis antibiotika används på ett mindre ansvarsfullt sätt.

Krisen för många bönder är akut. Konkurrenskraftsutredningens förslag utgör ett bra underlag för det fortsatta arbetet med att värna och stärka det svenska lantbruket. De svenska mervärdena som symboliseras av höga krav på djurskydd och miljö är viktiga att värna. Satsningar på export och projekt som stärker svensk livsmedelsproduktion är fortsatt viktiga. Centerpartiet anser att vi ska använda oss av EU:s jordbruksstöd så effektivt som möjligt. Det är angeläget att prioritera de bönder som har djur. De viktiga djurskydds- och miljövärden som mjölk- och köttbönderna skapar, men som är svåra att ta betalt för, bör premieras.

Framöver är det enligt motionärerna viktigt att processen med att ta fram ett nationellt skogsprogram fortskrider och att detta arbete inte försenas av andra parallella utredningar. Det behövs även en nationell livsmedelsstrategi som en fortsättning på Matlandet Sverige, för att underlätta det långsiktiga strategiska arbetet med att förbättra svenskt lantbruks konkurrenskraft.

Enligt partimotion 2014/15:3092 av Emma Henriksson m.fl. (KD) är jordbruket centralt för att ha mat att ställa på bordet, men jordbruket är mycket mer än den mat som det producerar. Det har en central betydelse för den biologiska mångfalden och för den levande landsbygd och de öppna landskap som är en del av vårt kulturarv. I många EU-länder är miljötänkande och djurskydd jämförelsevis nedprioriterat. Alternativt följs inte de uppsatta reglerna. En bidragande orsak till problemen i svenskt jordbruk är att vi inte har lyckats omsätta den kvalitet på varorna som våra miljö- och djurskyddsregler leder till i reda pengar. Ett exempel på detta är den svåra situationen för Sveriges mjölkbönder. Motionärerna vill förbättra möjligheterna för mjölkbönderna att klara sin verksamhet både på kort och på lång sikt, exempelvis genom att avskaffa beteskraften för de kor som finns i kostallar med lösdrift.

Kristdemokraterna vill fortsätta värna miljön och vårt välutvecklade djurskydd, men de lagar och reglerna som antas bör vara ändamålsenliga. Vid upphandling bör offentliga aktörer ta miljöhänsyn och använda sig av kriterier för miljöanpassad upphandling. Sveriges självförsörjningsgrad är snart nere på 40 procent, vilket är mycket lågt i jämförelse med våra grannländer.

En hållbar framtid

Enligt partimotion 2014/15:3087 av Jan Björklund m.fl. (FP) bör Sverige vara pådrivande i omställningen till en klimatneutral ekonomi och ett giftfritt samhälle, och lika självklart är att detta inte står i motsats till tillväxt och jobbskapande utan att både miljö och tillväxt kan gå hand i hand. För detta krävs väl utformade och effektiva styrmedel. Förearen ska betala för sin miljöpåverkan samtidigt som förnybar och miljövänlig teknik tillåts växa fram. På så sätt ger våra åtgärder största möjliga resultat för miljön. Sverige behöver höja miljö- och klimatskatterna.

Enligt partimotion 2014/15:3088 av Anna Kinberg Batra och Ulf Kristersson (båda M) är det en självklarhet för Alliansen att Sverige måste vara pådrivande i omställningen till en klimatneutral ekonomi och ett giftfritt samhälle, och lika självklart är att detta inte står i motsats till tillväxt och jobbskapande utan att både miljö och tillväxt kan gå hand i hand. För detta krävs väl utformade och effektiva styrmedel. Förearen ska betala för sin miljöpåverkan samtidigt som förnybar och miljövänlig teknik tillåts växa fram. På så sätt ger de åtgärder som Sverige vidtar största möjliga resultat för miljön.

Enligt partimotion 2014/15:3091 av Annie Lööf m.fl. (C) bör Sverige fortsätta med reformer för klimatet, för mer förnybar energi i våra transporter och i vår elproduktion, för en bättre havsmiljö, för ren luft och rent vatten och för mindre gifter i vardagen. Hållbar ekonomisk tillväxt går hand i hand med Sveriges ambitiösa miljömål. Marknadsbaserade styrmedel, där förearen betalar för sin miljöskada och där det är lönsamt att agera miljövänligt, är effektiva såväl ur klimatsynpunkt som ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Sverige har bevisat att tillväxt kan ske parallellt med mindre miljöpåverkan. Vår BNP har växt med mer än 60 procent sedan 1990, samtidigt som utsläppen av växthusgaser har minskat med drygt 22 procent. Miljö och ekonomisk tillväxt går hand i hand.

Vissa kemikalier bör förbjudas, men det finns en lång rad kemikalier som är vanligt förekommande i vår vardag som inte är giftiga nog att förbjudas, men som i större mängder ändå är negativa för hälsan och som därför bör minskas och bära sina miljökostnader. Därför tillsatte alliansregeringen en ofentlig utredning om att införa en kemikalieskatt som presenterade sina slutsatser i mars 2015. Utredningen föreslår en skatt på viss elektronik och byggmaterial för att minska användandet av flamskyddsmedel och ftalater.

Motionärerna anser att det även för en bättre havsmiljö finns behov att utveckla nya styrmedel, där förearen betalar. Insatser för en omställning mot mindre utsläpp i såväl Östersjön som Nordsjön bör premieras, liksom insatser

för att återställa den marina miljön, inte minst i Östersjön. Sådana nya system behöver dock på sikt omfatta alla de länder som har miljöpåverkan på Östersjön och Nordsjön och spegla detta delade ansvar för den marina miljön. Andra styrmedel för grön tillväxt kommer att behöva införas för att stärka utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Nedskräpning beivras fortfarande i låg utsträckning i Sverige trots höga kostnader för samhället. Nya styrmedel och ett mer konsekvent beivrande av nedskräpning kan både minska kostnaderna och öka intäkterna på lokal och regional nivå. I regeringens utredning om ekosystemtjänster pekas möjligheter ut att med styrmedel skapa kompensation för viktiga ekosystemtjänster som pollinering och biologisk kontroll av skadedjur.

Enligt partimotion 2014/15:3092 av Emma Henriksson m.fl. (KD) är det en självklarhet för Alliansen att Sverige måste vara pådrivande i omställningen till en klimatneutral ekonomi och ett giftfritt samhälle, och lika självklart att detta inte står i motsats till tillväxt och jobbskapande utan att miljö och tillväxt kan gå hand i hand. För detta krävs väl utformade och effektiva styrmedel. Förearen ska betala för sin miljöpåverkan samtidigt som förnybar och miljövänlig teknik tillåts växa fram. På så sätt ger Sveriges åtgärder största möjliga resultat för miljön. Motionärerna anser att Sverige måste bryta sitt beroende av fossila bränslen inom transportsektorn. Det krävs långsiktiga och effektiva styrmedel för att öka andelen förnybara drivmedel med hög klimatprestanda och för effektivare transporter. Kristdemokraterna vill främja teknikutvecklingen för att nå ett mer hållbart transportsystem.

Klimatfrågan – vår tids ödesfråga

Omställningen av transportsektorn är enligt partimotion 2014/15:3087 av Jan Björklund m.fl. (FP) en viktig del av miljöpolitiken. Miljöstyrningen bör förstärkas genom en höjning av beskattningen för personbilar och fordon som har särskilt stora utsläpp av växthusgaser. Ytterligare miljöskatter, såsom en kemikalieskatt och skatt på fluorerande växthusgaser, bör införas. Kväveoxidavgiften bör också göras om till en skatt. Miljöpåverkan från transportsektorn ska minskas. Det är därför angeläget att öka den styrande effekten för att på ett kostnadseffektivt sätt uppfylla den långsiktiga prioriteringen om en fossilberoende fordonsflotta.

Enligt partimotion 2014/15:3088 av Anna Kinberg Batra och Ulf Kristersson (båda M) krävs att den svenska fordonsflottan blir mer hållbar och att utsläppen från transportsektorn minskar. Beroendet av fossila bränslen är både en belastning på miljön och en säkerhetspolitisk risk. Nya styrmedel för att minska användningen av gifter i vår vardag krävs också. Därtill måste Sverige arbeta oförtröttligt på den internationella arenan för att bidra till att de globala utsläppsreduktioner som behöver uppnås.

I partimotion 2014/15:3091 av Annie Lööf m.fl. (C) anförs att för en stor del av Sveriges klimatutsläpp sätts priset på utsläppen av EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) och där har priset på utsläpp minskat kraftigt på senare tid. Skälet är att det har uppstått ett överskott av utsläppsätter. I brist på en

långsiktig lösning kan utsläppen inom EU:s utsläppshandel minskas genom en s.k. set aside, där utsläppsrätter motsvarande 2 miljarder ton koldioxid helt enkelt läggs åt sidan och inte återförs med mindre än att priset når en viss nivå.

Transportsystemet står enligt motionärerna för cirka en tredjedel av Sveriges klimatutsläpp och för betydande utsläpp av hälsovådliga partiklar. Under lång tid har dessa utsläpp inte minskat i linje med övriga utsläpp, men på senare år har nya styrmedel, som skattebefrielse för biodrivmedel, differentierad fordonsskatt och miljöbils- och supermiljöbilspremien, bidragit till en tydlig minskning. Denna omställning bör påskyndas med nya styrmedel för att nå en fossiloberoende fordonsflotta.

Alliansen antog i sin budget för 2015 principen om ett system av miljöbonusar och miljöavgifter på bilar, s.k. bonus–malus. Nyköp av bilar med låga eller inga utsläpp får rejäla miljöbonusar som finansieras med avgifter på de bilar som har höga utsläpp. Hybridbilar som kan använda både förnybara och fossila bränslen får särskilda bonusar, och lätta lastbilar får även de bonusar och avgifter beroende på utsläpp. Miljöbonusarna och miljöavgifterna förändras sedan gradvis i takt med teknikutvecklingen. På så vis skapas ett ständigt tryck att minska utsläppen i den svenska bilparken och att göra den svenska bilmarknaden ledande i teknikomställningen. Motionärerna anser att de tekniska aspekterna kring detta bonus–malus-system snarast bör utvecklas och förfinas för att införas under 2016. Biodrivmedel, som biogas och E85 etanol, har varit centrala för att minska klimatpåverkan från den svenska bilparken. För att även öka låginblandningen av bränslen bör ett kvotpliktssystem införas som stegvis ökar kraven fram mot 2030 då Sveriges fordonsflotta ska vara fossiloberoende. Till en början anser motionärerna att Sverige bör fortsätta att driva förlängningen av skattebefrielsen för höginblandade och rena biodrivmedel, så att dessa kan fortsätta att vara viktiga delar av klimatomställningen av den svenska fordonsflottan.

Tunga fordon är enligt motionen på många platser livsnödvändiga för den lokala ekonomin då ingen annan transportinfrastruktur kan uppnå samma finmaskighet som vägnätet. Utsläppen från lastbilar har dessvärre varit envist höga och allvarliga för Sverige som klimatföredöme. För att påskynda teknikutvecklingen och skapa en stark svensk marknad för miljölastbilar och miljöbussar föreslår motionärerna en miljölastbils- eller busspremie som riktar sig till de lastbilar som har minst klimatutsläpp. Premien måste vara kraftfull nog att styra investeringar i lastbilar och bussar, i storleksordningen flera hundra tusen kronor, och omfatta tillräckligt många fordon för att påverka utvecklingen. Det andra och kompletterande sättet att förbättra lastbilarnas miljöprestanda är att de tankas på biodiesel och andra direkta substitut till fossildrivmedel med liten klimatpåverkan. För att stimulera framväxten av dessa drivmedel krävs kompletterande miljöpremier som belönar användandet av en hög andel förnybart bränsle. Centerpartiet vill satsa 300 miljoner kronor på en kraftig miljölastbilspremie 2017 och 450 miljoner kronor 2018.

Biogasproduktion ger enligt motionärerna positiva effekter för klimatet och minskar samtidigt övergödningproblemen. Alliansregeringen införde ett produktionsstöd för biogas och ett investeringsstöd för biogasanläggningar inom ramen för Landsbygdsprogrammet (ersättning för metangasreducering). Det finns fortsatt stor potential för biogastillverkning i Sverige och Centerpartiet vill därför satsa ytterligare 50 miljoner kronor om året på stöd till biogasproduktion. Partiet avser att återkomma i höstens budget med skarpa förslag kring ökat stöd till biogasproduktion.

Enligt partimotion 2014/15:3092 av Emma Henriksson m.fl. (KD) bör den svenska fordonsflottan bli mer hållbar och utsläppen från transportsektorn bör minska. Beroendet av fossila bränslen är både en belastning på miljön och en säkerhetspolitisk risk. Nya styrmedel för att minska användningen av gifter i vår vardag krävs också.

Värna miljön

Nedskräpningen av våra hav är enligt partimotion 2014/15:3087 av Jan Björklund m.fl. (FP) ett av vår tids allvarliga miljöproblem. Plastföremål utgör den största delen av det marina avfallet och kan bestå av allt från mikroskopiska partiklar till större föremål såsom tunnor, fiskeredskap och kasserade fritidsbåtar. Städningen av stränderna kostar kommunerna stora belopp varje år, men åtgärderna för städning är inte tillräckliga. Motionärerna anser att Havs- och vattenmyndigheten ska få i uppdrag att fördela medel till kommuner för städning av stränder. Kommunerna ska kunna ansöka om bidrag hos myndigheten för återkommande städning av stränder. Varje år bör 15 miljoner kronor anslås till Havs- och vattenmyndigheten för arbetet med renare stränder.

Sverige behöver höja miljö- och klimatskatterna. Folkpartiet vill, med beaktande av jobben och konkurrenskraften, använda de ekonomiska styrmedel som krävs för att möta klimatkrisen och föra Sverige närmare våra klimatmål. Miljöpåverkan från transportsektorn ska minskas. Det är därför angeläget att öka den styrande effekten för att på ett kostnadseffektivt sätt uppfylla den långsiktiga prioriteringen om en fossilberoende fordonsflotta.

Användningen av handelsgödsel bidrar till en övergödning av vattenområden. Även förekomsten av kadmium i handelsgödsel är ett oroande miljöproblem. Det är därför angeläget att användningen av sådan gödsel minskar och att jordbrukets allmänna miljöpåverkan minskar. För att uppnå detta syfte bör en ny läckageskatt för jordbruket införas fr.o.m. den 1 januari 2017. Den skatt på handelsgödsel som avskaffades den 1 januari 2010 skulle kunna tjäna som en utgångspunkt för en ny miljöstyrande skatt. Samtidigt välkomnar Folkpartiet att regeringen överväger andra konstruktioner av skatten och kommer noga att följa det arbete på området som nu sker.

Motionärerna anser att i enlighet med remitterat förslag bör skattebefrielsen för vissa biodrivmedel minskas. Vidare bör i enlighet med remitterat förslag miljöskatterna på naturgrus och bekämpningsmedel höjas. Den tekniska ut-

vecklingen är enligt motionärerna en central del av lösningen på dagens miljöproblem vilken gör att fortsatt höga ambitioner för forskning och utveckling behövs. Att bryta beroendet av fossila bränslen är nödvändigt för att rädda klimatet. Det krävs miljöanpassningar inom transportsystemet, energisystemet och jord- och skogsbruket. Generella och teknikneutrala ekonomiska styrmedel, såsom koldioxidskatt och handel med utsläppsrätter, är det mest effektiva redskapet.

För att bevara och utveckla den biologiska mångfalden i form av olika naturtyper och arter behövs ökade restaureringsinsatser och fler skyddade sammanhängande områden både på land och i vatten. Allemansrätten ska värnas enligt motionärerna. Fjäll-, skogs- och kustområden samt sjöar och vattendrag med höga naturvärden ska ha ett starkt skydd. För den biologiska mångfaldens och friluftslivets skull behövs det ett starkare strandskydd i trakter med högt exploateringstryck. Det bör samtidigt vara lättare att få dispens från strandskyddet i områden med lågt exploateringstryck. Allt fler arter hotas enligt motionärerna av utrotning. Hotade växter och djur ska skyddas genom fridlysning, information och biotopskydd. Sverige ska ha livskraftiga stammar av alla de fem stora rovdjuren: björn, järv, lo, varg och kungsörn. En dialog med lokalbefolkningen i berörda områden är en viktig del av rovdjursförvaltningen. Artdatabankens arbete ska främjas.

Sverige omges av hav som behöver skyddas genom avtal mellan alla kuststater. Den svenska havskusten måste återkommande städas från skräp, t.ex. plast. Plasten bryts ned till mikroplast och dessa små partiklar tar sig in i näringskedjan vilket är skadligt för människor, djur och natur. Fisket måste bedrivas på ett långsiktigt hållbart sätt och hålla sig inom ramen för vetenskapliga bedömningar av vad bestånden tål. Dricksvattenförsörjningen måste säkras och fler yt- och grundvattentäkter ges skydd.

Enligt partimotion 2014/15:3090 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) är det viktigt att Sverige har en förutsägbar och säker lagstiftning när det kommer till tillverkningsindustrin och de effekter det har på miljön. Motionärerna vill se en rimlig lagstiftning där företag tar sitt miljöansvar. Om en verksamhet varit i drift mellan 1969 och 1999 blir verksamhetsutövaren skyldig att sanera berörd mark. Enligt en dom från Mark- och miljööverdomstolen har praxis ändrats sedan domstolen levererat ett motivuttalande som innebär att saneringen ska belasta statskassan så lite som möjligt. Detta har bl.a. lett till att moderbolag blivit skyldig att sanera områden som deras dotterbolag förorenat trots att dotterbolagen likviderats eller gått i konkurs, vilket branschen betraktar som ett problem. Enligt en rapport från Svenskt Näringsliv finns det i dag 78 000 förorenade områden att sanera, vilket skulle kosta 40–80 miljarder kronor. I Sverigedemokraternas budget avsätts i dag en större summa än i både Alliansens och regeringens budget. Vi vill även tydliggöra i lagen hur ansvarsfördelningen ska se ut genom ett förtydligande i miljöbalken. Staten bör även i högre utsträckning samarbeta med företagen för att ta ett gemensamt miljöansvar.

Klimatutmaningen är enligt partimotion 2014/15:3092 av Emma Henriksson m.fl. (KD) vår tids största miljöutmaning. Kristdemokraterna har därför

satt ambitiösa mål när det gäller att minska utsläppen, såväl i Sverige som på EU-nivå. Utöver själva miljöfrågan som utsläppen av växthusgaser utgör, följer det etiska problemet att det främst är världens fattigaste människor som betalar det högsta priset när jordens medeltemperatur ökar. Motionärerna vill också verka för att förhindra spridningen av giftiga kemikalier i vår miljö. Detta är en viktig aspekt av det förebyggande hälsoarbetet. Inte minst gäller det barns vardagsmiljöer. Motionärerna vill t.ex. ha giffria förskolor, och jobbar för att man ska ställa större krav när det gäller till exempel barnens leksaker, nappflaskor samt mat och dryck. EU har en nyckelroll i arbetet för att öka kemikaliesäkerheten, bl.a. för att utveckla arbetet med gemensamma åtgärder mot spridning av gifter och läkemedelsrester till våra hav och vattendrag.

Hoten mot den biologiska mångfalden är omfattande på den globala nivån. I Sverige bidrar våra skogar och vår landsbygd, exempelvis våra hagmarker, till denna mångfald. Just hagmarkerna nämns ibland som de, näst regnskogarna, artrikaste biotoperna på vår planet. Jordbruket skulle i högre utsträckning kunna bli en nyckelaktör för att värna den biologiska mångfalden om det fick rätt incitament för att göra det. Reformen av EU:s jordbrukspolitik i denna riktning är viktiga. Sveriges havs- och kustområden innehåller också ett rikt artliv och skyddsvärda miljöer. Sverige har under några år ökat antalet marina reservat. Motionärerna vill även fortsatt verka för att den ekologiska balansen inte ska rubbas via exempelvis långväga arter som på olika sätt letar sig hit.

En effektivare offentlig förvaltning

Enligt partimotion 2014/15:3090 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) sköts handläggningen av viktiga ärenden för industrin av en rad olika aktörer, vilket är ett problem för företagen. Länsstyrelserna har genom länsstyrelseuppdraget fått i uppdrag att arbeta för att förenkla för företagen. Motionärerna anser att de enskilda aktörerna är bäst lämpade att föreslå åtgärder på detta område och vill skapa incitament för att bedriva internt förenklingsarbete genom att inrätta en s.k. servicepott. Med detta avses en möjlighet för aktörerna att ansöka om ytterligare medel om de lever upp till en målbild som den hanterande myndigheten preciserar. Motionärerna föreslår att länsstyrelserna ges ansvar för detta och anslår 50 miljoner kronor årligen för detta.

Utskottets ställningstagande

Investeringar för att bygga Sverige m.m.

Regeringen redovisar i propositionen att en parlamentarisk utredning om en långsiktigt hållbar politik för landsbygden kommer att tillsättas. Den långsiktiga livsmedelsstrategi för hela värdekedjan som ska utarbetas och det nationella skogsprogrammet för Sverige är viktiga instrument för en satsning på jobb och tillväxt i hela landet.

Som framgår av propositionen bör den statliga servicen och närvaron på landsbygden säkras och förbättras. Det är angeläget att myndigheter i samband med förändringar i sin lokalisering samarbetar med andra myndigheter för att så långt som möjligt få en helhetsbild av konsekvenserna. Utvecklingen av myndigheternas service och av statliga arbetstillfällen behöver följas upp på ett samlat sätt. Regeringen har gett Statskontoret i uppdrag att följa upp hur statliga myndigheters beslut om lokalisering påverkar servicen och tillgängligheten för medborgare och företag i hela landet. Statskontoret ska bl.a. lämna förslag till hur en bättre samordning kan åstadkommas. Myndigheter som behöver vara lokaliserade i Stockholm bör pröva om delar av verksamheten kan lokaliseras på annan plats. Utgångspunkten är att nya myndigheter i första hand bör lokaliseras utanför Stockholms län. Detta ska följas upp.

Utskottet har fått kännedom om att Konkurrenskraftsutredningens betänkande (SOU 2015:15) Attraktiv, innovativ och hållbar – strategi för en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsnäring ska remissbehandlas t.o.m. slutet av juni. Utredningen och remissvaren kommer att vara ett underlag i det pågående arbetet med en svensk livsmedelsstrategi.

En hållbar framtid m.m.

Europeiska rådet antog i oktober 2014 målet om att EU:s andel förnybar energi under 2030 ska vara minst 27 procent. Utskottet anser liksom regeringen att Sverige har särskilt goda förutsättningar att bygga ut den förnybara energin genom vår goda tillgång till vatten, vind och skog. Regeringen anser enligt propositionen att Sverige på sikt ska ha ett energisystem med 100 procent förnybar energi. Utskottet instämmer i att den förnybara elproduktionen därför bör byggas ut ytterligare. Skattereduktionen för mikroproduktion av förnybar el trädde i kraft den 1 januari 2015.

Sverige har statsstödsgodkännande för nuvarande skattelättnader för flytande biodrivmedel och biogas som drivmedel till utgången av 2015. Regeringen har enligt propositionen ansökt om en förlängning av dessa godkännanden t.o.m. utgången av 2016. Ansökan görs för att regeringen ska hinna ta fram och förankra nya styrmedel som ger långsiktigt goda villkor för hållbara biodrivmedel. För att öka produktionen av biogas ur gödsel avser regeringen vidare att öka det existerande stödet för metangasreducering med 30 miljoner kronor per år 2016–2019.

Utskottet instämmer i att Sverige ska ligga i framkant i den klimatomställning som är nödvändig. Regeringens mål är en resurseffektiv ekonomi där hänsyn till miljön är en självklar del i samhällsutvecklingen. Regeringen ska arbeta för att stoppa miljöförstörelsen och minska klimatutsläppen. Minskade klimatutsläpp kräver flera typer av åtgärder och ett sammanhållet globalt och nationellt politiskt arbete. Utskottet anser att det svenska samhället också behöver förberedas för och anpassas till ett förändrat klimat. Avgörande steg för att nå miljö kvalitetsmålen bör tas.

Utskottet anser liksom regeringen att klimatpolitiken ska prioriteras. Så också det arbete som bedrivs för att uppnå en giftfri miljö, för ökad biologisk

mångfald och för en förbättrad havs- och vattenmiljö. En framåtsyftande miljöpolitik bidrar till att skapa nya möjligheter för jobb och utveckling.

Stimulanser och ekonomiska styrmedel ska enligt utskottets uppfattning användas för att ställa om Sverige i en mer hållbar riktning. Det ska vara lätt och lönsamt att göra miljövänliga val i vardagen. Genom skatter på miljö- och hälsoskadliga varor och beteenden ska samhällsekonomiska kostnader synliggöras i syfte att styra konsumtionen och investeringarna i en mer hållbar riktning. Miljöskatternas styrande effekt bör därför öka. Den senaste tioårsperioden har miljöskatteintäkterna som andel av BNP minskat. För att upprätthålla miljöskatternas styrande effekt i takt med omställningen mot ett mer hållbart samhälle bör även miljöskatterna med jämna mellanrum ses över och justeras. Miljöskatter är bara ett av flera styrmedel som kan användas för att minska skadlig miljöpåverkan och för att nå uppsatta miljömål. Miljöskatteintäkterna kan även påverkas av vilka andra styrmedel som används. Regleringar av t.ex. skadliga utsläpp är en annan typ av styrmedel. De kan i vissa fall vara mer effektiva än ekonomiska styrmedel men genererar inte skatteintäkter. Hur BNP utvecklas påverkar också miljöskattekvoten. Det visar t.ex. utvecklingen i samband med finanskrisen 2008. Det är i detta sammanhang centralt att öka miljöskatternas styrande effekt. Utskottet instämmer i att väl avvägda och väl utformade miljöskatter gör så att miljö kvalitetsmålen nås på ett kostnadseffektivt sätt.

Klimatfrågan – vår tids ödesfråga

Klimatfrågan är vår tids ödesfråga och en av regeringens högst prioriterade frågor. I enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar ska halten av växthusgaser i atmosfären stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. På internationell nivå har detta preciserats till att den globala ökningen av medeltemperaturen ska begränsas till så långt under två grader som möjligt jämfört med den förindustriella nivån. Svensk klimatpolitik ska bidra till tvågradersmålet. Utskottet instämmer i att Sverige ska vara ett föregångsland i omställningen till ett samhälle med mycket låga utsläpp av växthusgaser och ska minska utsläppen av växthusgaser i den takt som behövs för en globalt hållbar utveckling.

En ny global, rättvis och rättsligt bindande överenskommelse om markant minskade utsläpp av växthusgaser efter 2020 är avgörande för att nå framgångar i det globala klimatarbetet. Utskottet instämmer i att en ny klimatöverenskommelse bör vila på en stabil vetenskaplig grund och omfatta utsläppsåtaganden som över tid begränsar den globala uppvärmningen så långt under två grader som möjligt. För att möjliggöra detta behövs ökade klimatambitioner och nya och förstärkta initiativ i alla världens länder och bland centrala aktörer. I vilken utsträckning de rikare länderna bidrar till de fattigare ländernas omställning mot minskade utsläpp och anpassning till klimatförändringar kommer enligt utskottets uppfattning att bli avgörande för om världen kan enas

om ett nytt globalt klimatavtal vid FN:s klimatkonferens i Paris den 30 november–1 december 2015.

Europeiska rådet kom i oktober 2014 överens om att EU genom åtgärder inom unionen ska minska utsläppen av växthusgaser med minst 40 procent till 2030 jämfört med 1990 års nivå. Utskottet anser att EU ska befästa sin internationellt ledande roll i klimatomställningen och att Sverige ska driva på detta. Utskottet instämmer i att 50 procents utsläppsminskningar till 2030 speglar EU:s ansvar och förmåga, och regeringen kommer enligt propositionen att verka för att EU inför konferensen i Paris höjer klimatambitionerna både före och efter 2020. En sådan ambitionshöjning skulle skicka en positiv signal och stärka förhandlingspositionen för EU att konstruktivt bidra till att åstadkomma ett nytt globalt klimatavtal. Sverige ska därutöver visa ledarskap genom en ambitiös nationell klimatpolitik och ett omfattande utvecklingsbistånd för klimatåtgärder i fattiga länder.

Utskottet anser att Sverige ska verka strategiskt i internationella finansiella institutioner och andra multilaterala organisationer för att öka de globala investeringarna i förnybart. Arbetet med att minska de svenska utsläppen av växthusgaser är en prioriterad fråga för regeringen. Klimatpolitiken kräver samverkan mellan aktörer i samhället och stärks av att även kommuner och regioner/landsting är engagerade. Klimatpolitiken ska grundas på principerna om ett pris på koldioxid och om att förorenaren ska betala för sina utsläpp. Det etappmål som riksdagen har antagit för miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan är att utsläppen av växthusgaser ska minska med 40 procent till 2020 jämfört med 1990. Regeringens ambition är enligt propositionen att i ökad utsträckning genom nationella insatser nå detta mål. Utskottet anser liksom regeringen att Sverige bör skärpa den nationella klimatpolitiken och minska utsläppen i den takt som behövs för att bidra till en globalt hållbar utveckling som håller den globala temperaturökningen så långt som möjligt under två grader.

Klimathotet möts genom att länder och aktörer går före och kan sprida klimatsmarta lösningar. Kostnadseffektiva styrmedel bidrar till både teknikutveckling och förändrat beteende. Alla delar av samhället behöver medverka i denna utmaning. För att skapa bästa möjliga förutsättningar för breda och ut hålliga insatser behövs därför tydliga och över tid stabila, långsiktiga mål samt en entydig färdriktning och starkt uppföljning. Utskottet noterar att regeringen genom ett tilläggsdirektiv har gett Miljömålsberedningen i uppdrag att ta fram ett klimatpolitiskt ramverk till 2050 för att säkerställa att Sverige minskar utsläppen i den takt som behövs för att nå våra internationella åtaganden (dir. 2014:165). Miljömålsberedningen ska dessutom föreslå mål för utsläppen 2050 och etappmål för 2030 och 2040 samt en strategi för en långsiktig klimatpolitik som ska skapa tydliga drivkrafter för omställning, tydlighet i uppföljning och ett stabilt och förutsägbart investeringsklimat för näringslivet. Sverige ska genom att demonstrera att kostnadseffektiva åtgärder för utsläppsminskningar stärker jobb och välfärd befästa sin ledande roll i det globala klimatarbetet. Uppdraget ska redovisas senast den 15 februari 2016.

Just nu pågår arbete med att ta fram underlag inför den s.k. kontrollstationen 2015 där måluppfyllelsen för etappmålet för miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan, målet för förnybar energi och energiintensitetsmålet till 2020 ska redovisas till riksdagen. Genom ett nytt klimatinvesteringsstöd till kommuner och regioner stärks arbetet för minskade klimatutsläpp. Regeringen föreslår i propositionen att 125 miljoner kronor avsätts till klimatinvesteringar och att detta ökar till 600 miljoner kronor 2016. Bidraget ska gå till de åtgärder där investerade medel ger störst climateffekt på kort eller lång sikt. Satsningen kan bidra till nya jobb i olika delar av landet. De medel som för närvarande finns avsatta för investeringsstöd till laddinfrastruktur kommer att ingå som en del i det nya stödet.

Utskottet anser liksom regeringen att insatserna för att nå en fordonsflotta oberoende av fossila bränslen till 2030 måste intensifieras. Regeringen avser att utreda hur ett s.k. bonus-malus-system kan utformas, där miljöanpassade fordon med relativt låga utsläpp av koldioxid premieras vid inköpstillfället med en bonus och fordon med relativt höga utsläpp av koldioxid får högre skatt med målet att det träder i kraft den 1 januari 2017.

Utskottet anser att flyget i högre utsträckning måste bära sina egna klimatkostnader och instämmer i att en skatt på flygresor bör utredas.

Värna miljön

En bärande princip i miljöpolitiken är, precis som i klimatpolitiken, att förorenaren ska betala för sina negativa miljöeffekter när det är möjligt och lämpligt. Principen att det ska vara lätt att göra rätt står bakom regeringens ambitioner att underlätta för hushållen att sortera sitt avfall så att mer kan återvinnas.

I syfte att upprätthålla miljöskatternas styrande effekt är det lämpligt att miljöskatternas nivå anpassas efter förändringar i den allmänna prisutvecklingen. I propositionen föreslår regeringen därför höjningar av såväl skatten på bekämpningsmedel, som har varit oförändrad sedan den 1 januari 2004, som skatten på naturgrus, som har varit oförändrad sedan den 1 januari 2006.

Utskottet instämmer i att genomförandet av miljöpolitiken bör stärkas och att avgörande steg för att nå miljö kvalitetsmålen och generationsmålet bör tas under mandatperioden. Arbetet för minskad klimatpåverkan, en giftfri miljö, biologisk mångfald samt bättre havs- och vattenmiljö ska prioriteras. Regeringen avser därför att under mandatperioden kraftigt förstärka de anslag som är viktigast för att uppnå detta.

Regeringen föreslår i propositionen en höjd ambitionsnivå för skydd och skötsel av värdefull natur på totalt 360 miljoner kronor. För kommande år beräknar regeringen att anslagen kommer att öka med närmare 1 miljard kronor per år. Genom denna satsning ska bl.a. fler naturskogar skyddas och skötseln av skyddad natur förbättras för att säkra den biologiska mångfalden och viktiga ekosystem. Utskottet instämmer i att även skyddet av haven ska förbättras genom bl.a. fler marina reservat. Regeringen föreslår att anslaget för havs- och vattenmiljö ökas med 20 miljoner kronor 2015. För kommande år beräknas

anslaget öka med 75 miljoner kronor per år. Utskottet anser att när det gäller miljökvalitetsmålen är myndigheternas arbete av avgörande betydelse. Regeringen föreslår i samma proposition ökade anslagsmedel till Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen för bl.a. detta arbete. Dessutom beräknas anslaget för sanering av förorenade områden höjas fr.o.m. 2016. Regeringen har även beslutat att höja kärnavfallsavgifterna fr.o.m. januari 2015 för att säkerställa att de medel som avsätts för slutförvaring av kärnbränsle är tillräckliga.

Utskottet välkomnar att regeringen också har inrättat ett Miljömålsråd, som är en plattform för samarbete mellan de myndigheter som är strategiskt viktiga för att nå miljökvalitetsmålen. Rådet kommer varje år från 2016 att presentera en lista på åtgärder som myndigheterna åtar sig vidta i syfte att öka takten i arbetet med att nå miljökvalitetsmålen. Miljömålsrådet ska också lämna förslag till regeringen på frågor som rådet anser att regeringen behöver arbeta vidare med.

En effektivare offentlig förvaltning

Statsförvaltningen möter hela tiden nya utmaningar som en följd av omvärldsförändringar och nya krav. Det innebär att myndigheterna ständigt behöver utveckla sina arbetssätt och sin förmåga till samverkan med andra statliga myndigheter, men också med kommuner och samhället i övrigt. Utskottet instämmer i att för att säkerställa att myndigheterna utvecklas och effektiviseras behöver förvaltningspolitiken och myndighetsstyrningen prioriteras högre än de gjorts under de senaste åren.

Med en utvecklad styrning som innebär ett större inflytande över verksamheten för de yrkeskunniga, mer fokus på kärnverksamheten och mindre administration, kan statsförvaltningen bli effektivare. Som redovisas i propositionen avser regeringen därför att utveckla den statliga styrningen, efter dialog med myndigheterna och med forskare och andra experter inom området. Inriktningen för detta arbete är att kombinera olika styrformer i syfte att skapa bästa möjliga förutsättningar för statsförvaltningen att förverkliga regeringens politik, utföra sina uppgifter i övrigt samt upprätthålla grundläggande värden som effektivitet, rättssäkerhet och medborgarperspektivet.

Sammanfattning

Utskottet delar regeringens bedömningar och anser att finansutskottet bör godkänna regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken i berörda delar. Därmed anser miljö- och jordbruksutskottet att finansutskottet bör avstyrka motionerna 2014/15:3087 (FP), 2014/15:3088 (M), 2014/15:3090 (SD), 2014/15:3091 (C) och 2014/15:3092 (KD) i motsvarande delar.

Stockholm den 26 maj 2015

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Lena Ek (C), Ulf Berg (M), Isak From (S), Johan Hultberg (M), Maria Strömkvist (S), Martin Kinnunen (SD), Åsa Coenraads (M), Jan-Olof Larsson (S), Monica Haider (S), Anders Forsberg (SD), Lars Tysklind (FP), Jens Holm (V), Magnus Oscarsson (KD), Marianne Pettersson (S), Jesper Skalberg Karlsson (M) och Emma Nohrén (MP).

Avvikande meningar

2015 års ekonomiska vårproposition (M)

Ulf Berg (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Jesper Skalberg Karlsson (M) anför:

Moderaternas politik utgår från att Sverige ska ta till vara varje människas förmåga att växa av egen kraft. Så kan vi bygga ett starkare Sverige där alla som vill och kan bidrar till vårt gemensamma välbefinnande. Men detta kräver svar på de långsiktiga utmaningar som Sverige står inför. Vår konkurrenskraft utmanas när andra länder utvecklas allt snabbare. Ett nytt och djupare utanförskap växer fram som främst koncentreras till unga och utrikes födda. Välfärden måste hantera en åldrande befolkning, ojämlig vård och förbättra resultaten i skolan. Moderaternas uppgift de kommande åren är att utveckla reformförslag så att människor och företag i en alltmer krävande omvärld kan lyckas bättre än i dag. Fler i arbete och växande företag är helt avgörande för att kunna säkerställa mer kunskap i skolan, högre kvalitet i välfärden och ett starkare Sverige.

För Alliansen är det en självklarhet att Sverige måste vara pådrivande i omställningen till en klimatneutral ekonomi och ett giftfritt samhälle, och lika självklart att detta inte står i motsats till tillväxt och jobbskapande utan att miljö och tillväxt kan gå hand i hand. För detta krävs väl utformade och effektiva styrmedel. Förearen ska betala för sin miljöpåverkan samtidigt som förnybar och miljövänlig teknik tillåts växa fram. På så sätt ger våra åtgärder största möjliga resultat för miljön.

Inte minst krävs att den svenska fordonsflottan blir mer hållbar och att utsläppen från transportsektorn minskar. Beroendet av fossila bränslen är både en belastning på miljön och en säkerhetspolitisk risk. Nya styrmedel för att minska användningen av gifter i vår vardag krävs också. Därtill måste Sverige arbeta oförtröttligt på den internationella arenan för att bidra till att de globala utsläppsreduktioner som behöver uppnås.

Med det anförda anser vi att finansutskottet bör tillstyrka Moderaternas riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken i berörda delar.

2015 års ekonomiska vårproposition (SD)

Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD) anför:

Investeringar för att bygga Sverige m.m.

Ett livskraftigt svenskt jordbruk är inte bara en förutsättning för den inhemska livsmedelsproduktionen utan även en grundpelare för vår svenska livsmedelsindustri. En oroväckande tendens är att Sveriges självförsörjningsgrad, alltså

värdet på de livsmedel vi producerar själva i relation till den totala mängden konsumerade livsmedel, är inne i en fallande trend och nu är under 50 procent.

Vi Sverigedemokrater motsätter oss alla nya förslag om skatter och regler som ytterligare försämrar förutsättningarna för att bedriva ett konkurrenskraftigt svenskt jordbruk. Vidare vill vi se en modernisering av beteslagstiftningen.

En annan aktuell fråga är EU:s vattendirektiv, som innebär att betydande arealer produktiv jordbruksmark utmed vattendrag riskerar att tas ur produktion och ersättas med våtmarker och skyddszoner. Vattenmyndigheterna vill också skapa en kontrollapparat som ska peka ut åtgärder och kontrollera svenska lantbrukare till en kostnad på cirka en halv miljard kronor, en kostnad som sannolikt den enskilde bonden får stå för. Dessa åtgärder syftar till att minska näringsläckaget till omgivande vattendrag och kan ha en viss betydelse ur miljösynpunkt när det gäller att uppnå en bättre vatten- och havsmiljö. Vi anser att det för den enskilde kan det orsaka orimliga kostnader inom en alltför snäv tidsram.

Det faktum att Sverige har mycket välskötta skogar anser vi hänger samman med att vi i Sverige har engagerade, kunniga och arbetsamma skogsägare. Vi vill fortsatt stärka skogsägarens ställning gentemot andra näringsidkare som ibland missbrukar allemansrätten. Vår skogspolitik omfattar även åtgärder för att stimulera en ökad skogsröjning och minskad byråkrati i skogen, t.ex. genom en ökad möjlighet till dispens för dikning. Enligt vår mening är detta väl avvägda åtgärder som ökar både skogens värde och produktionen. Vi anser att den bästa skogspolitiken uppnås genom frivillighet och kunskap snarare än genom detaljstyrande lagar och regleringar. Ett nationellt skogsprogram bör fortsatt arbetas fram gemensamt med skogsnäringen med en långsiktig och tydlig framtidsstrategi där skogens mål, miljö och produktion har fortsatt lika stor vikt.

Vi har också förslag som underlättar för t.ex. kommuner att upphandla livsmedel lokalt och därmed bidra till att stärka de lokala bönderna och livsmedelsföretagen.

Vi har kanske världens mest ambitiösa djurskydd men det är också viktigt att det finns rimliga förutsättningar för att kunna upprätthålla djurskyddet utan att vår livsmedelsproduktion slås ut. Vår produktion av kött, mjölk och proteingrödor bör kunna öka. Sverige behöver därför anta en långsiktig svensk livsmedelsstrategi samt sätta upp mål för självförsörjning av livsmedel.

För att underlätta för småskaliga matproducenter är det viktigt med regel-förenklingar och mindre krångel.

Det är viktigt att vi har en förutsägbar och säker lagstiftning när det kommer till tillverkningsindustrin och de effekter den har på miljön. Vi vill se en rimlig lagstiftning där företag tar sitt miljöansvar. Om en verksamhet varit i drift mellan 1969 och 1999 blir verksamhetsutövaren skyldig att sanera berörd mark. Detta har tidigare inte varit några större problem, men enligt en dom från Mark- och miljööverdomstolen har praxis ändrats sedan domstolen levererat ett motivuttalande som innebär att saneringen ska belasta statskassan så lite som möjligt.

Detta har i sin tur bl.a. lett till att moderbolag blivit skyldig att sanera områden som deras dotterbolag förorenat trots att dotterbolagen likviderats eller gått i konkurs, vilket branschen betraktar som ett problem. Enligt en rapport från Svenskt Näringsliv finns det i dag 78 000 förorenade områden att sanera, vilket skulle kosta 40–80 miljarder kronor. I Sverigedemokraternas budget avsåts i dag en större summa än i både Alliansens och regeringens budget. Vi vill även tydliggöra i lagen hur ansvarsfördelningen ska se ut genom ett förtydligande i miljöbalken. Staten ska även i högre utsträckning samarbeta med företagen för att ta ett gemensamt miljöansvar.

I Sverige sköts handläggningen av för industrin viktiga ärenden av en rad olika aktörer, vilket är ett problem för företagen. Ett antal olika övergripande utredningar kring detta har gjorts och olika aktörer lägger fokus på olika regelverk. Exempelvis presenterade Näringslivets regelråd förra året en rapport med problembeskrivningar och förslag på lösningar. Likaså har länsstyrelserna genom länsstyrelseuppdraget fått i uppdrag att arbeta för att förenkla för företagen.

Sverigedemokraterna är övertygade om att det är de enskilda aktörerna som bäst är lämpade att föreslå åtgärder på detta område. Därför vill vi skapa incitament för att bedriva internt förenklingsarbete genom att inrätta vad vi vill kalla för en servicepott. Med detta avses en möjlighet för aktörerna att ansöka om ytterligare medel om de lever upp till en målbild som den hanterande myndigheten preciserar. Vårt förslag är att länsstyrelserna ges ansvar för detta och vi vill för detta anslå 50 miljoner kronor årligen. Utöver krångel med regelverken i sig utgör utdragna väntetider en vanligt återkommande kritik.

Med det anförda anser vi att finansutskottet bör tillstyrka Sverigedemokraternas riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken i berörda delar.

2015 års ekonomiska vårproposition (C)

Lena Ek (C) anför:

Staden och landsbygden är beroende av varandra. Med skogens resurser tillverkas hus, möbler och drivmedel, med malmen och mineralerna skapas förutsättningar för stålkonstruktioner och tillverkningen av såväl elbilar och mobiltelefoner. Med sol-, vatten- och vindkraft skapas vår framtida energi, för att inte tala om den mat och dryck som landsbygden producerar. Detta samband är viktigt när vi pratar om vikten av att kunna bo och verka i hela landet.

Ett av de största hindren för att utveckla attraktiva boendemiljöer på landsbygden är strandskyddet. Det finns delar av vårt land där restriktiviteten är klokt vad gäller strandnära nybyggnation. I områden som präglas av en hög exploateringsgrad ska allmänhetens tillgång till stränder för friluftsliv och rekreation värnas. Sverige har dock tillgång till tusentals mil av obebyggda stränder. Med undantag för delar av våra havsområden, ett fåtal tätt bebyggda områden och skärgårdsöar, finns i vårt land ingen egentlig konflikt mellan strandnära bo-

ende och allmänhetens möjlighet till strandnära friluftsliv och rekreation. Därför behöver strandskyddet förändras. Alliansens arbete med länsstyrelsernas handläggningstider har gett resultat. Men precis som med regelförenklingsarbetet kan mer göras för att förkorta handläggningstiderna ytterligare, i synnerhet de kommunala.

Den svenska mat- och dryckesproduktionen är betydelsefull för ekonomin i allmänhet och besöksnäringen i synnerhet. För det första skapar den jobb i producentledet. För det andra utgör den grunden för restaurangnäringen, den näring som anställer störst andel ungdomar och där många nyanlända driver företag. Och för det tredje bidrar den till inhemsk och utländsk turism. Ett sätt att minska regelkrånglet för denna näring, så att den kan fortsätta att skapa jobb, är att tillåta gårdsförsäljning.

De gröna näringarna är viktiga för hela Sveriges växtkraft. De producerar klimatsmart energi, högklassiga livsmedel och råvaror, öppna landskap samt jobb och tillväxt i hela landet, i såväl den egna som kringliggande branscher. De gröna näringarnas konkurrenskraft måste stärkas och produktionen öka. Svenska livsmedelsproducenter är världsledande på djurhälsa, har en restriktiv användning av antibiotika i djurhållningen och producerar mat på ett klimatsmart sätt. Betande djur ger även öppna landskap och stärker den biologiska mångfalden. Detta är exempel på kollektiva nyttigheter som är värda att försvara.

Vi har goda förutsättningar att öka produktionen av såväl livsmedel som spannmål i vårt land, men de gröna näringarna står också inför betydande utmaningar. Svenska grisproducenter drabbades hårt av ryska importbegränsningar under förra året. Också mjölkbönder drabbades av liknande importstopp och pressas kontinuerligt av låga marginaler. Svenska bönder konkurrerar på en marknad där producenter i andra länder inte möter lika höga krav på djurskydd och miljöhänsyn, har ett allmänt lägre kostnadsläge och där exempelvis antibiotika används på ett mindre ansvarsfullt sätt.

Krisen för många bönder är akut. Konkurrenskraftsutredningens förslag utgör ett bra underlag för det fortsatta arbetet med att värna och stärka det svenska lantbruket. De svenska mervärdena som symboliseras av höga krav på djurskydd och miljö är viktiga att värna. Satsningar på export och projekt som stärker svensk livsmedelsproduktion är fortsatt viktiga.

Centerpartiet anser att vi ska använda oss av EU:s jordbruksstöd så effektivt som möjligt. Det är angeläget att prioritera de bönder som har djur. De viktiga djurskydds- och miljövärden som mjölk- och köttbönderna skapar, men som är svåra att ta betalt för, bör premieras. Inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitikens föreslog Centerpartiet därför ett särskilt nötdjursbidrag, en s.k. kopeng, som ska gå till aktiva bönder med nötdjur inom ramen för EU:s gårdsstöd.

Framöver är det också av största vikt att processen med att ta fram ett nationellt skogsprogram fortskrider och att detta arbete inte försenas av andra parallella utredningar. Det behövs även en nationell livsmedelsstrategi som en

fortsättning på Matlandet Sverige, för att underlätta det långsiktiga strategiska arbetet med att förbättra svenskt lantbruks konkurrenskraft.

Vi vill nu att Sverige fortsätter med reformer för klimatet, för mer förnybar energi i våra transporter och i vår elproduktion, för en bättre havsmiljö, för ren luft och rent vatten, och för mindre gifter i vardagen.

Hållbar ekonomisk tillväxt går hand i hand med våra ambitiösa miljömål. Marknadsbaserade styrmedel, där förorenaren betalar för sin miljöskada och där det är lönsamt att agera miljövänligt, är effektiva såväl ur klimatsynpunkt som ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Sverige har bevisat att tillväxt kan ske parallellt med mindre miljöpåverkan. Vår BNP har växt med mer än 60 procent sedan 1990, samtidigt som utsläppen av växthusgaser har minskat med drygt 22 procent. Miljö och ekonomisk tillväxt går hand i hand.

Vissa kemikalier bör förbjudas, men det finns en lång rad kemikalier som är vanligt förekommande i vår vardag som inte är giftiga nog att förbjudas, men som i större mängder ändå är negativa för hälsan och som därför bör minskas och bära sina miljökostnader. Därför tillsatte alliansregeringen en of-fentlig utredning om att införa en kemikalieskatt som presenterade sina slutsatser i mars 2015. Utredningen föreslår en skatt på viss elektronik och visst byggmaterial för att minska användandet av flamskyddsmedel och ftalater.

Även för en bättre havsmiljö finns behov att utveckla nya styrmedel, där förorenaren betalar. Insatser för en omställning mot mindre utsläpp i såväl Östersjön som Nordsjön bör premieras, liksom insatser för att återställa den marina miljön, inte minst i Östersjön. Sådana nya system behöver dock på sikt omfatta alla de länder som har miljöpåverkan på Östersjön och Nordsjön och spegla detta delade ansvar för den marina miljön. Vi kommer att återkomma i kommande budgetar med reformförslag på dessa områden.

Andra styrmedel för grön tillväxt kommer att behöva införas för att stärka utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Nedskräpning beivras fortfarande i låg utsträckning i Sverige trots höga kostnader för samhället. Nya styrmedel och ett mer konsekvent beivrande av nedskräpning kan både minska kostnaderna och öka intäkterna på lokal och regional nivå. I regeringens utredning om ekosystemtjänster pekas möjligheter ut att med styrmedel skapa kompensation för viktiga ekosystemtjänster som pollinering och biologisk kontroll av skadedjur.

För en stor del av Sveriges klimatutsläpp sätts priset på utsläppen av EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS). Där har priset på utsläpp minskat kraftigt på senare tid. Skälet är att det har uppstått ett överskott av utsläppsrätter. Lösningen är att EU:s utsläppsminskningar skärps ytterligare när detta ändå kan ske till en så låg kostnad för företagen. I första hand är detta en klimatåtgärd. Men det är också centralt för att EU med låga utsläpp ska kunna bli ett varaktigt föredöme för omvärlden, samt för att få utsläppsmarknaden att fungera bättre. Genom att minska antalet utsläppsrätter ökar priset på dem och klimatpåverkan blir dyrare.

I brist på en långsiktig lösning kan utsläppen inom EU:s utsläppshandel minskas genom en s.k. set aside, där utsläppsrätter motsvarande 2 miljarder ton koldioxid helt enkelt läggs åt sidan och inte återförs med mindre än att

priset når en viss nivå. Dessa frågor har stor budgetpåverkan i Sverige men kan bara bedrivas inom ramen för förhandlingar och beslut på EU-nivå.

Transportsystemet står för cirka en tredjedel av Sveriges klimatutsläpp och för betydande utsläpp av hälsovådliga partiklar. Under lång tid har dessa utsläpp inte minskat i linje med övriga utsläpp, men på senare år har nya styrmedel, som skattebefrielse för biodrivmedel, differentierad fordonsskatt och miljöbils- och supermiljöbilspremien, bidragit till en tydlig minskning. Denna omställning bör påskyndas med nya styrmedel för att nå en fossiloberoende fordonsflotta.

Alliansen antog i sin budget för 2015 principen om ett system av miljöbonusar och miljöavgifter på bilar, s.k. bonus–malus. Nyköp av bilar med låga eller inga utsläpp får rejäla miljöbonusar som finansieras med avgifter på de bilar som har höga utsläpp. Hybridbilar som kan använda både förnybara och fossila bränslen får särskilda bonusar, och lätta lastbilar får även de bonusar och avgifter beroende på utsläpp. Miljöbonusarna och miljöavgifterna förändras sedan gradvis i takt med teknikutvecklingen. På så vis skapas ett ständigt tryck att minska utsläppen i den svenska bilparken och att göra den svenska bilmarknaden ledande i teknikomställningen.

Just nu sker en snabb utveckling mot mindre utsläpp, förnybara bränslen och inte minst eldrift. De tekniska aspekterna kring detta bonus–malus-system bör nu snarast utvecklas och förfinas för att införas under 2016. Bonus–malus-systemet är till sin utformning tänkt att vara statsfinansierat neutralt, med en viss säkerhetsmarginal för att möta en oväntat snabb omställning.

Biodrivmedel, som biogas och E85 etanol, har varit centrala för att minska klimatpåverkan från den svenska bilparken. För att även öka läginblandningen av bränslen bör ett kvotpliktssystem införas som stegvis ökar kraven fram mot 2030 då Sveriges fordonsflotta ska vara fossiloberoende. Till en början bör Sverige fortsätta att driva förlängningen av skattebefrielsen för höginblandade och rena biodrivmedel, så att dessa kan fortsätta att vara viktiga delar av klimatomställningen av den svenska fordonsflottan.

Tunga fordon är på många platser livsnödvändiga för den lokala ekonomin då ingen annan transportinfrastruktur kan uppnå samma finmaskighet som vägnätet. Utsläppen från lastbilar har dessvärre varit envist höga och allvarliga för Sverige som klimatföredöme. En kilometerskatt, med ensidigt fokus på avstånd och inte bränsle, skulle dock drabba jobb som är beroende av lastbilstransporter samtidigt som miljöeffekten blir mycket liten, då alternativ transportinfrastruktur saknas på många platser i landet.

Sverige är en världsledande lastbilstillverkare och det vore naturligt att Sverige också har världens bästa miljöprestanda på sin lastbilspark. Frågan om hur den nya miljöklassen ska definieras behöver utredas då nuvarande euroklasser för lastbilar är inriktade på partikelutsläpp och inte klimatutsläpp. På samma sätt behöver de mest miljövänliga bussarna uppmuntras. För att påskynda teknikutvecklingen och skapa en stark svensk marknad för miljölastbilar och miljöbussar föreslår vi en miljölastbils- eller busspremie som riktar sig till de lastbilar som har minst klimatutsläpp. Premien måste vara kraftfull nog att styra

investeringar i lastbilar och bussar, i storleksordningen flera hundra tusen kronor, och omfatta tillräckligt många fordon för att påverka utvecklingen.

Det andra och kompletterande sättet att förbättra lastbilarnas miljöprestanda är att de tankas på biodiesel och andra direkta substitut till fossildrivmedel med liten klimatpåverkan. För att stimulera framväxten av dessa drivmedel krävs kompletterande miljöpremier som belönar användandet av en hög andel förnybart bränsle. Centerpartiet vill satsa 300 miljoner kronor på en kraftig miljölastbilspremie 2017 och 450 miljoner kronor 2018. Vi återkommer i höstens budgetmotion med skarpa förslag kring detta.

Biogasproduktion ger positiva effekter för klimatet och minskar övergödningens problemen. Alliansregeringen införde ett produktionsstöd för biogas och ett investeringsstöd för biogasanläggningar inom ramen för Landsbygdsprogrammet (ersättning för metangasreducering). Det finns en fortsatt stor potential för biogastillverkning i Sverige och Centerpartiet vill därför satsa ytterligare 50 miljoner kronor om året på stöd till biogasproduktion. Vi återkommer i höstens budget med skarpa förslag kring ökat stöd till biogasproduktion.

Med det anförda anser vi att finansutskottet bör tillstyrka Centerpartiets riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken i berörda delar.

2015 års ekonomiska vårproposition (FP)

Lars Tysklind (FP) anför:

Folkpartiet är övertygat om att fortsatt höga ambitioner för välfärden i Sverige kräver socialliberala reformer för en mer dynamisk ekonomi, en mer flexibel arbetsmarknad och ett mer gynnsamt klimat för entreprenörer och företagare. Den ekonomiska politik som presenteras i regeringens vårproposition går här i fel riktning. Utan reformer för fler jobb kommer Sverige långsiktigt att tappa i sammanhållning och förmåga att finansiera våra gemensamma åtaganden.

Jordbruket ska i likhet med andra sektorer bära sina egna miljö- och klimatkostnader, men också ersättas för kollektiva nyttigheter som naturvård samt bevarande av den biologiska mångfalden.

Att öppna marknader för handel stimulerar livsmedelsproduktionen och en effektiv användning av åkermark. EU:s jordbrukspolitik behöver reformeras i grunden. Jordbruksstödet, utom landsbygdsstödet, ska avvecklas så snart som möjligt liksom EU:s handelshinder mot omvärlden. Samtliga direktstöd och marknadsregleringar ska fasas ut så snart som möjligt – i stället behövs ökade satsningar på landskapsvård, miljöskydd och bevarad biologisk mångfald.

Ett hållbart jord- och skogsbruk är en del av lösningen på dagens miljöutmaningar. Redan med den nuvarande tekniken skulle jord- och skogsbruket kunna vara självförsörjande på hållbar energi. Det finns goda möjligheter att förbättra avkastningen på ett miljövänligt sätt genom att anpassa växtsorter, brukningsmetoder och näringsämnen efter lokala förhållanden. Ett kretslopp där näringen går från jord till bord och sedan tillbaka till jorden är avgörande för en hållbar livsmedelsförsörjning.

Folkpartiet anser att Sverige ska driva på för att stärka djurskyddet i hela Europa. Utvecklingen av antibiotikaresistens hotar folkhälsan. Sverige ska arbeta i EU och globalt för en ansvarsfull antibiotikaanvändning, både bland människor och på djur, baserad på medicinska bedömningar. Den svenska skogspolitiken ska vila på två jämställda mål, produktionsmålet och miljömålet. Skogens potential inom förnybara material, kemiska produkter, textilier och energiproduktion ska tillvaratas. Miljöhänsynen inom skogsbruket måste öka.

Kemikalielagstiftningen ska utgå från försiktighetsprincipen. Den europeiska kemikalielagstiftningen behöver skärpas och särskild hänsyn tas till barns och ungas känslighet samt till den samlade effekten när flera olika kemikalier samverkar. Tillsynen behöver förbättras och sanktionerna skärpas. Avfallens miljöpåverkan ska minskas genom fungerande återanvändning och återbruk. Avfallspolitiken måste förebygga och förhindra att tungmetaller, läkemedelsrester och andra farliga ämnen sprids i naturen.

Sverige måste vara pådrivande i omställningen till en klimatneutral ekonomi och ett giftfritt samhälle, och lika självklart är att detta inte står i motsats till tillväxt och jobbskapande utan att miljö och tillväxt kan gå hand i hand. För detta krävs väl utformade och effektiva styrmedel. Förorenaren ska betala för sin miljöpåverkan samtidigt som förnybar och miljövänlig teknik tillåts växa fram.

Omställningen av transportsektorn är en viktig del av miljöpolitiken. Miljöstyrningen bör förstärkas genom en höjning av beskattningen för personbilar och fordon som har särskilt stora utsläpp av växthusgaser. Ytterligare miljöskatter, såsom en kemikalieskatt och skatt på fluorerande växthusgaser, bör införas. Kväveoxidavgiften bör också göras om till en skatt. Miljöpåverkan från transportsektorn ska minskas. Det är därför angeläget att öka den styrande effekten för att på ett kostnadseffektivt sätt uppfylla den långsiktiga prioriteringen om en fossilberoende fordonsflotta.

Nedskräpningen av våra hav är ett av vår tids allvarliga miljöproblem. Enbart på den svenska västkusten beräknas årligen att mellan 4 000 och 8 000 kubikmeter avfall, vilket motsvarar en fotbollsplan fylld med meterhöga drivor av skräp, flyter i land. Plastföremål utgör den största delen av det marina avfallet och kan bestå av allt från mikroskopiska partiklar till större föremål såsom tunnor, fiskeredskap och kasserade fritidsbåtar. Städningen av stränderna kostar kommunerna stora belopp varje år, men åtgärderna för städning är inte tillräckliga. Folkpartiet anser att Havs- och vattenmyndigheten ska få i uppdrag att fördela medel till kommuner för städning av stränder. Kommunerna ska kunna ansöka om bidrag hos myndigheten för återkommande städning av stränder. Det bör årligen anslås 15 miljoner kronor till Havs- och vattenmyndigheten för arbetet med renare stränder.

Sverige behöver höja miljö- och klimatskatterna. Folkpartiet vill, med beaktande av jobben och konkurrenskraften, använda de ekonomiska styrmedel som krävs för att möta klimatkrisen och föra Sverige närmare klimatmålen.

Användningen av handelsgödsel bidrar till en övergödning av vattenområden. Även förekomsten av kadmium i handelsgödsel är ett oroande miljöproblem. Det är därför angeläget att användningen av sådan gödsel minskar och att jordbrukets allmänna miljöpåverkan minskar. För att uppnå detta syfte bör en ny läckageskatt för jordbruket införas fr.o.m. den 1 januari 2017. Den skatt på handelsgödsel som avskaffades den 1 januari 2010 skulle kunna tjäna som en utgångspunkt för en ny miljöstyrande skatt. Samtidigt välkomnar Folkpartiet att regeringen överväger andra konstruktioner av skatten och kommer noga att följa det arbete på området som nu sker. Förändringen beräknas 2017 stärka de offentliga finanserna med ca 290 miljoner kronor.

I enlighet med remitterat förslag bör skattebefrielsen för vissa biodrivmedel minskas, och miljöskatterna på naturgrus och bekämpningsmedel bör höjas. Syftet med skatten på naturgrus är att åstadkomma bättre hushållning med naturgruset och påskynda utvecklingen mot alternativa material. Skatten på bekämpningsmedel bör vidare höjas från 30 kronor till 34 kronor för varje helt kilogram verksam beståndsdel i bekämpningsmedlet. Förändringarna beräknas 2016 stärka de offentliga finanserna med ca 11 miljoner kronor.

Den tekniska utvecklingen är en central del av lösningen på dagens miljöproblem, vilket gör att det behövs fortsatt höga ambitioner för forskning och utveckling. Att bryta beroendet av fossila bränslen är nödvändigt för att rädda klimatet. Det krävs miljöanpassningar inom transportsystemet, energisystemet och jord- och skogsbruket. Generella och teknikneutrala ekonomiska styrmedel, såsom koldioxidskatt och handel med utsläppsrätter, är det mest effektiva redskapet.

För att bevara och utveckla den biologiska mångfalden i form av olika naturtyper och arter behövs ökade restaureringsinsatser och fler skyddade sammanhängande områden både på land och i vatten.

Allemansrätten ska värnas. Fjäll-, skogs- och kustområden samt sjöar och vattendrag med höga naturvärden ska ha ett starkt skydd. För den biologiska mångfaldens och friluftslivets skull behövs det ett starkare strandskydd i trakter med högt exploateringsstryck. Det bör samtidigt vara lättare att få dispens från strandskyddet i områden med lågt exploateringsstryck. Allt fler arter hotas av utrotning. Hotade växter och djur ska skyddas genom fridlysning, information och biotopskydd. Sverige ska ha livskraftiga stammar av alla de fem stora rovdjuren: björn, järv, lo, varg och kungsörn. En dialog med lokalbefolkningen i berörda områden är en viktig del av rovdjursförvaltningen. Artdatabankens arbete ska främjas.

Sverige omges av hav som behöver skyddas genom avtal mellan alla kuststater. Den svenska havskusten måste återkommande städas från skräp, t.ex. plast. Plasten bryts ned till mikroplast och dessa små partiklar tar sig in i näringskedjan vilket är skadligt för människor, djur och natur. Fisket måste bedrivas på ett långsiktigt hållbart sätt och hålla sig inom ramen för vetenskapliga bedömningar av vad bestånden tål. Dricksvattenförsörjningen måste säkras och fler yt- och grundvattentäkter ges skydd.

Med det anförda anser vi att finansutskottet bör tillstyrka Folkpartiets riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken i berörda delar.

2015 års ekonomiska vårproposition (KD)

Magnus Oscarsson (KD) anför:

Jordbruket är centralt för att ha mat att ställa på bordet, men jordbruket är mycket mer än den mat som det producerar. Det har en central betydelse för den biologiska mångfalden och till den levande landsbygd och de öppna landskap som är en del av vårt kulturarv.

I många EU-länder är miljötänkande och djurskydd jämförelsevis nedprioriterat. Alternativt följs inte de uppsatta reglerna. En bidragande orsak till problemen i det svenska jordbruket är att vi inte har lyckats omsätta den kvalitet på varorna som våra miljö- och djurskyddsregler leder till i reda pengar.

Ett exempel på detta är den svåra situationen för Sveriges mjölkbönder. Vi kristdemokrater vill förbättra möjligheterna för mjölkbönderna att klara sin verksamhet både på kort och på lång sikt, exempelvis genom att avskaffa beteskravet för de kor som finns i kostallar med lösdrift.

Kristdemokraterna vill fortsätta värna vår miljö och vårt välutvecklade djurskydd, men vi vill att de lagar och regler som antas verkligen är ändamålsenliga och att det inte finns fler paragrafer i lagtexterna än nödvändigt.

Vid upphandling bör offentliga aktörer ta miljöhänsyn och använda sig av kriterier för en miljöanpassad upphandling.

Vår självförsörjningsgrad är snart nere på 40 procent, vilket är mycket lågt i jämförelse med våra grannländer. En viktig uppgift för politiken är att bidra till att svenska jordbrukare får rimligare villkor.

För Alliansen är det en självklarhet att Sverige måste vara pådrivande i omställningen till en klimatneutral ekonomi och ett giftfritt samhälle, och lika självklart att detta inte står i motsats till tillväxt och jobbskapande utan att miljö och tillväxt kan gå hand i hand. För detta krävs väl utformade och effektiva styrmedel. Förorenaren ska betala för sin miljöpåverkan samtidigt som förnybar och miljövänlig teknik tillåts växa fram. På så sätt ger våra åtgärder största möjliga resultat för miljön. Inte minst krävs att den svenska fordonsflottan blir mer hållbar och att utsläppen från transportsektorn minskar. Beroendet av fossila bränslen är både en belastning på miljön och en säkerhetspolitisk risk. Nya styrmedel för att minska användningen av gifter i vår vardag krävs också. Därtill måste Sverige arbeta oförtröttligt på den internationella arenan för att bidra till att de globala utsläppsreduktioner som behöver uppnås.

Kristdemokraterna anser att Sverige måste bryta sitt beroende av fossila bränslen inom transportsektorn. Det krävs långsiktiga och effektiva styrmedel för att öka andelen förnybara drivmedel med hög klimatprestanda och för effektivare transporter. Kristdemokraterna vill främja teknikutvecklingen för att nå ett mer hållbart transportsystem.

En viktig del av det kristdemokratiska idéarvet är förvaltarskapstanken. Klimatutmaningen är vår tids största miljöutmaning. Kristdemokraterna har

därför satt ambitiösa mål när det gäller att minska utsläppen, såväl i Sverige som på EU-nivå. Utöver själva miljöfrågan som utsläppen av växthusgaser utgör, följer det etiska problemet att det främst är världens fattigaste människor som betalar det högsta priset när jordens medeltemperatur ökar.

Vi vill också verka för att förhindra spridningen av giftiga kemikalier i vår miljö. Detta är en viktig aspekt av det förebyggande hälsoarbetet. Inte minst gäller det barns vardagsmiljöer. Vi vill t.ex. ha giftfria förskolor, och jobbar för att man ska ställa större krav när det gäller t.ex. barnens leksaker, nappflaskor samt mat och dryck. EU har en nyckelroll i arbetet för att öka kemikaliesäkerheten, bl.a. för att utveckla arbetet med gemensamma åtgärder mot spridning av gifter och läkemedelsrester till våra hav och vattendrag.

Ett av Sveriges miljömål är den biologiska mångfalden, uttryckt som ett rikt växt- och djurliv. Hoten mot den biologiska mångfalden är omfattande om vi tittar på den globala nivån. I Sverige bidrar våra skogar och vår landsbygd, exempelvis våra hagmarker, till denna mångfald. Just hagmarkerna nämns ibland som de, näst regnskogarna, artrikaste biotoperna på vår planet. Jordbruket skulle i högre utsträckning kunna bli en nyckelaktör för att värna den biologiska mångfalden om det fick rätt incitament för att göra det. Reformen av EU:s jordbrukspolitik i denna riktning är viktiga.

Sveriges havs- och kustområden innehåller också ett rikt artliv och skyddsvärda miljöer. Sverige har under några år ökat antalet marina reservat. Vi måste fortsätta att verka för att inte den ekologiska balansen ska rubbas via exempelvis långväga arter som på olika sätt letar sig hit.

Med det anförda anser vi att finansutskottet bör tillstyrka Kristdemokraternas riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken i berörda delar.